

Johdanto

Kuntalain 113.2 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitiilinpäätös. Konsernitiilinpäätös vuodelta 2024 laaditaan Accuna-ohjelmistolla. Tytäryhteisöjen tulee toimitta laskunsa kuntaan siten, että kunnassa ehditään laskut kierrättää annetussa aikataulussa.

Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Tilinpäätös ja toimintakertomus ovat välineitä sen varmistamiseksi, että tilinpäätöksen lukija saa kunnan ja kuntayhtymän tuloksesta ja taloudellisesta asemasta oikean ja riittävän kuvan. Toimintakertomuksen sisällöstä säädetään kuntalaisia.

Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. (KuntaL 113.1 §). Tavoitteena on, että tilinpäätös käsitellään kunnanhallituksessa 24.3.2025.

Tilinpäätöksen laadinta ja laatimista koskevat periaatteet

Tilinpäätöksen laadintavastuussa olevan toimielimen ja viranhaltijan on tiedettävä, mitä säännöksiä on noudatettava ja milloin on mahdollista tehdä omaan harkintaan perustuvia ratkaisuja, esim. valintoja sovellettavista menettelytavoista. Virheellisesti laadittuun tilinpäätökseen liittyy rangaistus- ja vahingonkorvausvastuu. Voimassa olevat Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeet löytyvät osoitteesta: <https://kirjanpitolautakunta.fi/kuntien-voimassaolevat-yleisohjeet>. Vuonna 2024 on päivitetty mm. seuraavat yleisohjeet kunnan ja kuntayhtymän: tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatiminen, taseen laatiminen ja eriytetyn liiketoiminnan kirjanpito ja tilinpäätös

Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan olennaisuuden periaatetta. Tilinpäätöksessä esitettävä seikka on olennainen silloin, kun sen pois jättämisen tai väärin ilmoittamisen voidaan kohtuullisesti odottaa vaikuttavan päätöksiin, joita tiedon käyttäjät tekevät tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen perusteella.

Jatkuvuuden periaatetta sovelletaan erityisesti pysyvien vastaavien arvostuksessa. Pysyviin vastaaviin kuuluva hyödyke arvostetaan sillä perusteella, miten se myötävaikuttaa tulon tai palvelun tuottamisessa.

Tilinpäätöksen laajuus-, mittaamis-, arvostus- ja kohdistamisongelmat ratkaistaan mahdollisimman yhtenäisellä tavalla tilikaudesta toiseen eli johdonmukaisuus menettelytavoissa. Kerran valittua menettelytapaa on noudatettava jatkuvasti. Muuttaminen edellyttää perusteltua syytä.

Sisältöpainotteisuudella eli asia ennen muotoa -periaatteella tarkoitetaan oikeaa ja riittävää kuvaa koskevan vaatimuksen kanssa sopusoinnussa olevaa yleistä tilinpäätösperiaatetta. Sen mukaan liiketoimen tai sopimuksen tosiasiallinen luonne otetaan huomioon esitettäessä siihen perustuvia lukuja tuloslaskelmassa ja taseessa. Huomio kiinnitetään tapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon.

Tilinpäätöstä laadittaessa kulut on kirjattava riittävän suurina ja vastaavasti aktivoinnit tehtävä riittävää harkintaa käyttäen (varovaisuuden periaate). Myös tulouttamisessa on noudatettava riittävää pidättyvyyttä. Tilinpäätöksessä otetaan huomioon ainoastaan tilikaudella toteutuneet voitot. Tilinpäätöstä laadittaessa on otettava huomioon kaikki päättyneeseen tai aikaisempiin tilikausiin liittyvät, ennakoitavissa olevat vastuut ja mahdolliset menetykset, vaikka ne tulisivat tietoon vasta tilikauden päättymisen jälkeen.

Menon kirjaamisperusteena on tuotannontekijän vastaanottaminen ja tulon kirjaamisperusteena suoritteiden luovuttaminen (suoriteperuste). Laskuperusteisesti kirjatut, mutta suoriteperusteiden mukaan tuleville tilikausille kuuluvat erät on oikaistava pois tuotoista ja kuluista. Oikaiseminen tarkoittaa etukäteen maksettujen menojen eli menoennakoiden oikaisua menotileiltä saamisiin ja etukäteen saatujen tulojen eli tuloennakoiden oikaisemista tulotileiltä velkoihin.

Suoriteperusteisuudesta on eräitä poikkeuksia. Erityisestä syystä pitkän valmistusajan vaativan suoritteiden kohdalla kirjanpitolain 5:4 §:ssä sallitaan vaihtoehdoiseksi menettelytavaksi tuloutus valmistusasteen perusteella edellyttäen, että suoritteesta kertyvä erilliskate on luotettavalla tavalla ennakoitavissa. Merkittävä poikkeus on myös velvollisuus vähentää tuotoista vastaisia menoja ja menetyksiä joko pakollisina varauksina tai siirtovelkoina. Vastainen meno tai menetys kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen siirtovelkoihin, jos menon tai menetyksen täsmällinen määrä ja toteutumisajankohta tunnetaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, on kysymyksessä pakollinen varaus.

Taseessa vastaaviin ja vastattaviin kuuluvat erät ja tuloslaskelmassa tuotot ja kulut esitetään täydestä määrästäan niitä toisistaan vähentämättä, jollei yhdisteleminen ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (netottamiskielto).

Yleisistä tilinpäätösperiaatteista saa poiketa, kun poikkeaminen perustuu lakiin tai lain nojalla annettuun muuhun sääntöeseen tai määräykseen. Periaate on, että yleisiä tilinpäätösperiaatteita on noudatettava, ellei poikkeamista ole nimenomaisesti sallittu.

Automatisoitu talousraportointi

Kuntien ja kuntayhtymien tulee raportoida taloustietonsa Valtiokonttorin Kuntatalouden tietopalveluun automatisoidusti XBRL-muodossa tai määrämuotoisessa csv-muodossa. Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun raportoinnin sisältöä ja aikatauluja velvoittaa ja ohjaa lainsäädäntökokonaisuus, jota kunta-AURA talousraportoinnin käsikirja liitetiedostoineen täydentää. Taloustietojen raportointia ohjaavat kuntien ja kuntayhtymien tililuettelo, palveluluokitus ja sektoriluokitus. Tietosisällön muodostamista ohjaavat sen lisäksi muun muassa kustannuslaskennan ohjeistus sekä kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston voimassa olevat yleisohjeet ja lausunnot.

Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirja (AURA) sisältää yleisiä ohjeita automatisoidun raportoinnin sisällön tuottamiseen sekä raportointia selventäviä täsmennyksiä jokaiseen raportointikokonaisuuteen. Pääsääntöisesti kaikkien raportointikokonaisuuksien ohjeet siihen, miten tapahtumat pitää viranomaisraportoinnin kannalta kirjata ja raportoida, löytyvät tästä käsikirjasta tai kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston yleisohjeista tai lausunnoista. Kunta-AURA-

Tilinpäätösohje 2024, kh 9.12.2024

talousraportoinnin käsikirja ja liitetiedostot ovat osoitteessa:
<https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-talousraportoinnin-kasikirja-aura/>

Tilinpäätöserien nopeaa kirjaamisaikataulua tulee noudattaa, koska Valtiokonttorille on laadittava kunnan ja vesihuollon tilinpäätösarvio. KKTPA ja KLTPA -raportit muodostetaan kirjanpito-ohjelmasta saatavalla raportilla sen hetken tiedon. Kunnan tulee hyväksyä raportointi tietopalvelussa viimeistään 25.1.2025.

Lemin kunnan vuoden 2024 osakirjanpitoihin liittyvät aineistot tulee siis toimittaa/käsitellä mitä pikimmin niiden valmistuttua.

Noudattaen seuraavia ohjeita ja annettuja viimeisiä määräaikoja, varmistetaan tilinpäätöksen laatiminen aikataulussaan:

Vuonna 2024 maksettavista palkoista ja palkkioista on tiedot toimitettava palkkasihteerille viimeistään **tiistaina 17.12.2024 klo 16 mennessä**. Määräajan jälkeen tulevat tiedot siirtyvät vuonna 2025 maksettavaksi. Tilikauden viimeinen palkka-ajo on perjantai 20.12. ja palkat ovat maksussa tiistaina 31.12.2024. Lomapalkkavelan laskemiseksi ESS:n kautta tulee anoa ja hyväksyttää **joulukuussa pidettävät vuosilomat** myös 17.12.2024 mennessä.

Käteiskassat

Käteiskassan saldo tilinpäätöspäivänä ja kassavastuullisen henkilön allekirjoitus. Muistiota varten tiedot hallinto-osastolle **10.01.2025 mennessä**.

Myyntilaskut, sisäiset vesilaskut

Tilikaudelle kuuluvat laskutukset tulee tehdä **10.1.2025 mennessä**. Kunnan kiinteistöjen **vesimittarilukemat** 31.12. on toimitettava tekniseen toimeen em. aikaan mennessä.

Populus eli matka- ja kululaskut

Vuodelle 2024 kuuluvat matka- ja kululaskut tulee olla **hyväksyttynä 8.1.2025 klo 12 mennessä**.

P2P eli ostolaskujen kierrätys

Laskujen kierrätyksessä lasku tiliöidään normaalisti, mutta suoriteperiaate huomioiden laskun kirjauspäivämäärä tulee valita oikein. Kaikki vuodelle 2024 kuuluvat ostolaskut kirjataan päivämäärälle 31.12.2024. Erityisesti tämä tulee huomioida kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen laskuissa. Viimeiset hyväksytyt ostolaskut siirretään Meitassa **17.1.2024** ja ostoreskontra suljetaan. Tämän määräajan jälkeen kierrossa olevat laskut siirretään vuoden 2025 kuluksi. Yli 5 000 euron laskut voidaan viedä tilinpäätökseen muistiolla. Näistä tulee antaa tieto talousasiantuntijalle. Laskut tulee tarkistaa ja hyväksyä mahdollisimman nopeasti.

Sisäiset erät, menojäämät ja tuloennakot

Sisäiset suoritukset on ilmoitettava **17.1.2024** mennessä talousasiantuntijalle. Sisäisen tukipalveluiden (mm. hallinto-, ateria- siivouspalvelut) ja teknisen vuokrat muistioiden laatii talousasiantuntija 21.1.2024 jälkeen. Saamiset ja velat hankkeiden avustuksista laatii talousasiantuntija. Tilinpäätösmuistioita laaditaan sitä mukaa kun tieto on saatavilla ja niiden laadintaa jatketaan talousraportoinninkin jälkeen.

Em. määräajan tavoitteena on se, että vuoden 2024 joulukuun viennit olisivat mahdollisimman valmiita helmikuun alussa. Tällöin toimielin voi viimeistellä toimintakertomuksensa Accuna raportoinnin pohjalta.

Keskeneräisten investointien aktivoinnit ja poistot

Talusasiantuntija selvittää yhdessä teknisen johtajan kanssa valmistuneet investoinnit ja ilmoittaa nämä Meitan kirjanpitoon ostoreskontran sulkemisen jälkeen, tavoite 20.1.2025. Meita tekee tilinpäätöksen aktivoinnit ja poistoajat.

Toimintakertomus

Toimielinten on toimintakertomusta varten annettava kuvaus toiminnastaan sekä olennaisista tapahtumista tilikaudelta ja sen jälkeen. Erityisesti on selvitettävä talousarviossa mainittujen tavoitteiden toteutumista. Kaikki talousarviossa mainittujen tavoitteiden toteutuminen on raportoitava samassa muodossa kuin talousarvion tavoitteet on esitetty.

Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä. Toteutumisvertailussa voidaan esittää myös muita olennaisia perustelutietoja, kuten kertaluonteisten erien vaikutus talousarvion toteutumiseen.

Toteutumisvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisenä riippumatta siitä, onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan. Tilinpäätöksessä talousarviomuutoksia ei tule enää tehdä, vaan valtuuston tulee ottaa poikkeamiin kantaa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä. Yli 1.000 euron ylityksille tulee tulosalueittain esittää perustelut toimintakertomustiedoissa.

Toimintakertomustiedot pohja-aineistoinen on talletettava Z:\Hallintopalvelut\Taloushallinto\2024 Tilinpäätös valmistelu kansion pohjiin.

Lisätiedot

Hallinto-osasto antaa lisätietoja.

Aikataulu tilinpäätöksen valmistelulle, aineisto mitä pikimmin kuitenkin viimeistään:

17.12.2024 klo 16	Palkat
10.01.2025	Käteiskassat, Myyntilaskut
8.1.2024 klo 12	Populus
17.1.2025 klo 12	P2P ostolaskut viim. siirtopv v. 2024 laskuille
20.1.2025	Käyttöomaisuus
17.1.2025	Muistiot (sisäiset erät yms)
helmikuun puoliväliin mennessä	tavoite tilinpäätöksen sulkemisesta

Aikataulu käsittelylle:

lautakunnat	14.3.2025 mennessä
kunnanhallitus	24.3.2025
tilintarkastus	ei sovittu
tarkastuslautakunta	toukokuussa
kunnanvaltuusto	kesäkuun loppuun mennessä

Jakelu:

Tilivelvolliset/lautakunnat

konserniyhteisöt

